

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete

Grundnivå

Tjejer som sexobjekt

En filmanalys av sexualiseringen i *Mean Girls* och *Clueless*

Författare: Linnéa Eriksson & Matilda Wendel
Institution: Kultur och samhälle
Handledare: Cecilia Strandroth
Examinator: Joakim Hermansson
Ämne/huvudområde: Bildproduktion
Kurskod: GBQ2U9
Högskolepoäng: 15 hp
Examinationsdatum: 10/12 - 2022

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker Open Access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open Access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten Open Access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (öppet tillgänglig på nätet, Open Access):

Ja

Nej

Abstract: Uppsatsen undersöker hur sexualisering av kvinnliga karaktärer tydliggörs i tonårsfilmer, mer specifikt filmerna *Mean Girls* och *Clueless*. Studien analyserar filmernas kvinnliga karaktärer utifrån fyra huvudkategorier av sexualisering; kläder, utseende, beteende och omgivning. I uppsatsen undersöks även hur sexualiseringen förändras i takt med att de kvinnliga karaktärerna genomgår en karaktärsutveckling. Studien utgår från teoretisk kunskap om bland annat *femme fatale*, den manliga blicken och stereotyper för att uppnå slutresultatet. Resultatet visar att sexualiseringen dels ligger i hur karaktären klär sig, med exponerande plagg där hud och former betonas. Dels även i hur den kvinnliga karaktären beter sig, hur hon är självkritisk och anpassar sig efter mäns önskan. Utseendet sexualiseras genom tydliga krav på bland annat en smal kroppstyp och omgivningen kommer undan med att behandla de kvinnliga karaktärerna som lustobjekt. Karaktärerna blir mer sexualiserade efter att de genomgått en utveckling och blivit populära, detta eftersom karaktärerna tillåter sig själva att bli sexualiserade för mäns uppmärksamhet och för att upprätthålla populariteten.

Nyckelord: Sexualisering, Unga kvinnor, Tonårsfilmer, Genus, Den manliga blicken, Mean Girls, Clueless, Filmanalys

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte	2
2. Tidigare forskning.....	3
3. Teori.....	6
3.1 Stereotyper.....	6
3.2 Den manliga blicken.....	6
3.3 Femme fatale	7
4. Metod och material	8
4.1 Metod.....	8
4.2 Samarbete.....	9
4.3 Material.....	10
5. Analys	11
5.1 Mean Girls.....	11
5.1.1 Kläder	11
5.1.2 Utseende	14
5.1.3 Beteende	15
5.1.4 Omgivning.....	18
5.2 Clueless	19
5.2.1 Kläder	20
5.2.2 Utseende	22
5.2.3 Beteende	24
5.2.4 Omgivning.....	27
6. Jämförande diskussion.....	29
7. Slutsats.....	33
Referenser	35

1. Inledning

En populär cheerleader i en kort minikjol, dumma blondiner med små toppar och den töntiga tjejen som helt plötsligt får den snygga killen när hon tar av sig glasögonen. Detta är nog något många kvinnor i de yngre generationerna känner igen från filmerna som de såg under uppväxten. Vi minns när vi själva var yngre att det fanns en fascination för den amerikanska tonårskulturen, drömmen om "high school" och om att dejta lagkaptenen i fotbollslaget. Då tänkte vi inte på om något klassades som sexualisering, eller kanske inte ens visste om att begreppet fanns. Dessa tonårsfilmer påverkade oss och jämnåriga i vår omgivning att prata, klä och bete oss på ett visst sätt. Vi minns hur de impopulära tjejerna porträtterades med glasögon, tandställning och finnar medan de populära tjejerna skildrades med stora bröst, smal midja, vackert smink och blont hår. Denna uppsats undersöker hur sexualiseringen av kvinnliga karaktärer kan se ut i amerikanska tonårsfilmer från 90-talet till tidigt 2000-tal.

Vi undersöker hur sexualiseringen ser ut i *Mean Girls* (2004) och *Clueless* (1995), två tonårsfilmer riktade mot just unga kvinnor. Mycket forskning finns kring kvinnlig sexualitet och sexualisering, däremot finns en kunskapslucka då ingen tidigare forskning finns där just dessa två filmer analyserats utifrån detta perspektiv. Perspektivet vi använder oss av är ett där vi aktivt letar efter sexualiserande faktorer i filmerna, vilket styr analysen i en riktning utifrån vår tolkning av sexualisering. Det intressanta med ämnet är att ta reda på hur sexualiseringen ser ut och används i tonårsfilmer där målgruppen främst är unga kvinnor, då dessa kan ha en påverkan på deras självbild och hur kvinnor blir behandlade av omgivningen.

1.1 Bakgrund

Den amerikanska romantiska tonårsfilmen är en genre som fångar ungdomar i stadiet mellan barndomen och det vuxna livet. Genren är relativt ny då filmer tidigare lagt mycket mer fokus på vuxna. Under 1950-talet började ett fåtal filmer rikta sig mer mot tonåringar men dessa blev sällan populära då ungdomarnas kultur ansågs vara vårdslös och irrelevant. Det var inte förrän 80- och 90-tal som denna typ av film faktiskt fick uppmärksamhet och popularitet (Smith, 2017, s. 11). Under 1990-talet skedde en stor förändring i hur de kvinnliga karaktärerna visades på den vita duken, de tilläts visa känslor, som aggression, något som tidigare setts som tabu för det kvinnliga könet. Detta gjordes i samband med den postfeminism som växte fram under dessa år, kvinnor uppmanades att ta kontroll över sig

själva och strunta i samhällets normer (2017, s. 17). Självsexualisering hos unga kvinnor i denna typ av film, som ofta riktade sig mot tjejer, ansågs då som modigt och självsäkert. Karaktärerna i tonårsfilmer befinner sig på gränsen till vuxenlivet och börjar utforska sig själva och sin omgivning sexuellt vilket leder till att dessa filmer ofta innefattar en sexualiserande underton (2017, s. 18).

Dessa filmer handlar många gånger om hur en tjej ska bete sig och se ut för att bli populär eller åtråvärd så att killen ska lägga märke till henne. Ofta räcker det med att hon sminkar sig och uppdaterar sin garderob så får hon genast mer uppmärksamhet. Detta sänder ut ett budskap om att du behöver vara attraktiv för att bli omtyckt, vilket i sin tur sätter en press på unga kvinnor. Det kan ha en negativ påverkan att rikta sig till en ung kvinnlig publik och mer eller mindre påstå att deras liv blir bättre om de är åtråvärda för det manliga könet, särskilt när fokus ofta ligger på en viss kroppstyp och utseende som framställs vara mer attraktivt än andra.

1.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att ta reda på hur sexualiseringen av unga kvinnor tydliggörs i film med en kvinnlig målgrupp, just för att sexualisering av kvinnor vanligen används för den heterosexuella manliga publiken. Vi diskuterar även på vilka sätt filmernas förekommande sexualisering kan påverka publiken. Detta genom att analysera filmerna *Mean Girls* (2004) och *Clueless* (1995), två populära tonårskomедier från 90- och 00-tal som är välkända och omtyckta än idag. Undersökningen kommer göras utifrån ett analyserande perspektiv som letar efter hur olika typer av sexualisering skildras och i vilka sammanhang. Detta handlar om tydliga såväl som diskreta fysiska attribut, kvinnors karaktärisering, agerande och hur de blir behandlade av sin omgivning. Uppsatsen utgår ifrån följande frågeställningar:

- Hur sexualiseras kvinnor i två populära tonårsfilmer gjorda under 1990- och 2000-talet?
- Hur förändras sexualiseringen av filmernas kvinnliga karaktärer i takt med deras karaktärsutveckling?

2. Tidigare forskning

I undersökningen har vi använt oss av tidigare forskning som finns kring relaterade ämnen. Synen på kvinnan och hennes sexualitet har varierat i olika tider och kulturer men innefattar många liknande spår. Efrat Tseelon (1995) analyserar femininitet och hur kvinnan kontrollerats och setts på som ett sexobjekt genom tiderna. I grekiska mytologin var det Pandora som släppte ondska på mänskligheten genom att öppna den förbjudna lådan, i kristendomen gjorde Eva det när hon åt av den förbjudna frukten (1995, s. 9). Religioner har liknande historier där kvinnor genom lust och nyfikenhet förstört för mänskligheten, och klandrats som det felaktiga könet med en farlig lust. Hon refererar även till en översättning av Thomas Aquinas bok *Summa Theologica* (1992), ursprungligen skriven på 1200-talet, där Aquinas beskriver att en kvinna i Guds ära ska vara orörd och inte visa upp eller fresta män med sin kropp (Tseelon, 1995, s. 14). Alltså har kvinnans sexualitet setts som ondskefull och kvinnor har länge täckt sina kroppar för att inte vara ett lustobjekt för män. Författaren beskriver fenomenet som ett tidigt exempel av *the mirror psyche* som innebär att kvinnor medvetet anpassar sig för omgivningens blickar och främst från män (1995, s. 14).

Sexualiseringen av kvinnor är alltså inte något nytt och historien bakom det kan förklara varför den finns och ser ut som den gör än idag, om inte annat kan historien hjälpa oss att se mönster och förstå uppkomsten av den. Normer om kvinnlig blygsamhet, där hon förväntas täcka sin kropp, har inte bara funnits för att kontrollera kvinnor utan även för den manliga rädslan för deras egen okontrollerade lust (Tseelon, 1995, s. 28). Detta förekommer fortfarande i form av att kvinnor blir tillsagda vad de kan ha på sig eller blir ifrågasatta vad de hade på sig vid sexuella ofredanden, som ett sätt att förklara varför det skedde eller skuldbelägga kvinnan. Vad som ansetts som sexuella kroppsdelar har också förändrats genom tider och kulturer. Modet har anpassats utifrån vad som betraktats som sensuellt, oftast för män, för att dölja eller framhäva vissa delar av kvinnokroppen (1995, s. 27).

I Kathleen Karllyns bok *Unruly Girls, Unrepentant Mothers* (2011) diskuterar hon feminism och bilden av kvinnor i film samt annan populärkultur. Karllyn (2011, s. 77) skriver om hur filmer som *Clueless* påverkar unga tjejer, bland annat genom att ikoniska fraser sprider sig bland ungdomarnas sociala liv. Hon nämner inte sexualisering men betonar ett intressant

filmfenomen som hon kallar för "Girl World" eller tjejvärld på svenska, vilket syftar på de sena tonåren i det kvinnliga livet när de inte längre anses vara barn, men inte heller accepteras som vuxna människor. Under denna period styr tjejer och besitter en slags makt över sina liv som de kan använda för att kontrollera andra. De börjar förstå den sociala kraften som finns runt om dem och utforska kvinnlighet, mode, romantik och sexualitet. Tjejevärlden låter unga kvinnor vara arga och elaka vilket annars är ett tabu för det kvinnliga könet (2011, s.79).

Trots detta så är tjejevärlden uppbyggd på patriarkala ideologier och återspeglar den vuxna världen i den tydliga sexualiseringen av kvinnor och genom behovet att behaga andra, främst män. Detta problematiserar filmer där tjejevärlden står i fokus då det även sätter ljuset på hur den kvinnliga protagonisten betraktas av det patriarkatiska samhället, sexualiseras samt feminiseras. Karlyn (2011, s. 79) förklarar att filmerna behandlar en viss kvinnlig social makt och begär men att mycket är begränsat till smink, shopping och vad killar tycker om dig. Ännu ett fenomen som Karlyn (2011, s. 83) tar upp är den omhändertagande rollen som ofta faller på den unga kvinnan i dessa filmer. Det är inte helt ovanligt att den unga kvinnan porträtteras med vårdande kvalitéer som en "stand-in-wife", en ersättande hustru, då mamman i hushållet är frånvarande av någon anledning. Detta upprätthåller stereotyper och ger intrycket av att det är kvinnans roll att lära sig inför framtida äktenskap.

Dooyoung Choi och Marilyn DeLong (2019), beskriver sexualiseringen av den kvinnliga kroppen som nakenhet och exponering. Detta förekommer i en mängd olika former som urringade tröjor, små toppar som betonar midjan eller har öppna ryggar och aktiv exponering av underkläder. Författarna talar om hur detta inte bara förekommer hos vuxna kvinnor utan även hos yngre tonårstjejer. Under de senaste årtiondena har pornografi blivit allt mer normaliserat och accepterat i samhället vilket har lett till en så kallad hypersexualisering av populärkulturen. Hypersexualiseringen lägger en större betoning på att vara sexig hos den generella allmänheten, speciellt kvinnor (2019). Artikeln berättar att sexualiseringen och objektifieringen av kvinnor i media kan leda till många konsekvenser så som självobjektifiering, kroppsmissbelåtenhet, sexism och en högre tolerans av sexuell våldsamhet eller ofredande (2019).

Sexualiseringen av kvinnor som framkommer i media normaliserar objektifieringen av kvinnor i verkligheten och medför problem på både individuella, interpersonella samt samhällseliga plan (Moloney & Pelehach, 2013, s. 119). Författarna menar att sexualiseringen

innebär att en persons värde kommer från deras sexuella dragningskraft eller potential, personen blir då objektifierad och endast sedd som något av sexuell användning för andra personer (2013, s. 120). Exempelvis när kvinnor bedöms enbart på deras förmåga att vara sexiga och attraktiva (2013, s. 120). Författarna berättar att sexualiseringen inte är begränsad till endast ett av könen men att sexualisering är något som primärt påverkar kvinnor och tjejer.

De negativa effekterna sker på individuella plan i form av mental och fysisk ohälsa samt en förändring av attityd och tänkande, det vill säga att kvinnor och tjejer blir självkritiska och missnöjda med sig själva när de jämförs med orealistiska kroppsstandarder. Även interpersonella förhållanden kan påverkas, exempelvis så kan unga pojkar och flickor lära sig av sexualiseringen hur de ska förhålla sig till varandra. Många vänder sig exempelvis till pornografi för att lära sig hur intima relationer fungerar vilket skapar orealistiska förväntningar kring akten (Moloney & Pelehach, 2013, s. 120). På ett samhälleligt plan påverkar sexualiseringen hur kvinnor och tjejer betraktas och behandlas av sin omgivning. De blir sedda som objekt och mindre värda. Sexualiseringen skapar en falsk bild av feminism och *girl power* genom självsexualisering och glamoriserar behovet av att alltid vara snygg och sexig. Den bidrar även till en ojämställdhet mellan könen och tillåter toxisk maskulinitet, sexuella våldsamheter och trakasserier mot kvinnor (2013, s. 120).

En annat tema i forskningen behandlar unga tjejer som tvingas växa upp tidigare då dessa sexualiseringar sker eftersom det som utspelas i populär film adapteras till verkligheten, speciellt bland ungdomar. Så när de kvinnliga karaktärerna bär vissa kläder blir detta trendigt och påverkar de unga konsumenterna. Patrice A. Oppliger talar om denna teori i sin bok *Girls Gone Skank* (2008) där hon teoretiserar om något hon kallar ålderskompression, det syftar på när unga tjejer tvingas åldras i förväg då samhället sexualiserar dem. I ett exempel betonar hon sexualiseringen genom de kläder som finns på marknaden för unga tjejer. De stora klädföretagen riktar sig mot yngre och yngre tjejer med kläder som skulle anses vara för vuxna kvinnor (2008, s. 14). Oppliger (2008, s. 15) menar att dessa klädstandards pressar unga tjejer att växa upp i förtid och att vara som de tjejer som syns på TV och film.

3. Teori

För att ta reda på hur sexualiseringen gestaltas och hur karaktärernas uppbyggnad påverkas under filmernas gång tillämpas teorier som hjälper oss under analysarbetet. Teorierna som presenteras i detta avsnitt innefattar kunskap om stereotyper kopplat till genus, den manliga blicken och femme fatale.

3.1 Stereotyper

Sexualiseringen av kvinnor är ett problemkomplex kopplat till genus, då det riktar sig mot endast ett av könen. Analysen utgår därför från ett genusperspektiv där sexualiseringen av kvinnor används för att möta manliga begär. Genusvetenskap är relevant för undersökningen för att förstå sexualisering som fenomen och hur den påverkar samhället. I artikeln "Gender Stereotypes" (2018) skriven av Naomi Ellemers tydliggörs hur de biologiska könen är annorlunda från de genus som ofta förknippas med dem. Kön är något som är biologiskt, medan genus syftar på de olika samhällsregler och förväntningar som är uppbyggda runt olika människor, alltså stereotyper. Studien diskuterar om vilka stereotyper som finns kring genus, hur männen förväntas vara självsäkra och i kontroll medan normerna för kvinnor handlar om att se feminin ut och att vara omhändertagande (2018, s. 278). Detta normaliserar sexualisering då kvinnors värde läggs i deras utseende. Ellemers (2018, s. 277) menar även att stereotyperna leder till att könen blir olika behandlade då maskulinitet ses som överlägsen femininitet. Könsnormerna är relevanta för uppsatsen då de har lett till en socialt accepterad struktur där könen beter sig olika, män lär sig att det är okej att se kvinnor som objekt och kvinnor lär sig att de bör respektera och behaga män (2018, s. 278-279). Teorin kan därför delvis förklara varför sexualiseringen av just kvinnor är så utbredd.

3.2 Den manliga blicken

"Den manliga blicken", ursprungligen kallat *the male gaze*, är en teori som myntades av Laura Mulvey för att beskriva hur kvinnor ses på utifrån ett manligt perspektiv (Mulvey, 1998, s. 270). Teorin menar att kvinnor porträtteras som ett objekt för lust och sex som kan observeras för att möta ett manligt begär. Mulvey (1998, s. 272) säger att de manliga karaktärerna värdesätts medan de kvinnliga står vid sidan av och identifieras som lustobjekt. Mulveys teori har flera gånger kritiserats och ansetts vara föråldrad. Kelly Oliver (2017, s.

451) påstår däremot att teorin än idag är relevant då den manliga blicken fortfarande används i porträtteringen av kvinnor. Hon beskriver den manliga blicken som den uppfattning man får av kvinnor när huvudrollen i en film utgörs av en man, att kvinnorna då ses genom mannens blick och att publiken får ser kvinnorna på samma sätt. Faran, menar Oliver (2017, s. 454), är att kvinnor tvingas identifieras med objektifierade karaktärer där deras värde sätts utifrån hur männen ser på dem. Teorin om den manliga blicken kan förklara varför sexualiseringen normaliserats och används då den skapat en kultur där män ses som överlägsna och berättigade till kvinnors kroppar.

Den manliga blicken är sammansatt av tre olika perspektiv; rollfigurernas, kamerans och publikens perspektiv. För rollfiguren och publiken menade Laura Mulvey (2013, s. 53) att kvinnan i film ses som ett erotiskt objekt för antingen de manliga karaktärerna i filmen, eller för åskådarna, genom exempelvis skoptofili eller voyeurism. Dessa innebär att åskådarnas blick är gömd då de kvinnliga karaktärerna i filmen inte vet om att de är betraktade vilket ger en sorts sexuell njutning till publiken genom deras objektifierande blick (2013, s. 48). Kamerans perspektiv kan förstås genom användningen av kameravinklar, utsnitt och bilder på kvinnliga karaktärer i en film. Exempelvis kan kameravinklar som "tittar ned" på kvinnan ge en känsla av att hon är underlägsen, eller lägga fokus på kvinnans olika kroppsdelar som egentligen inte tillför något till berättelsen (2013, s. 53). Denna teori används i undersökningen genom att observera hur filmerna förhåller sig till den manliga blicken och hur de kvinnliga karaktärerna påverkas av den genom sexualisering för att möta ett manligt begär.

3.3 Femme fatale

Ett begrepp som Mulvey inte skriver om är *femme fatale*, som började användas i film på 1940-talet för att beskriva en kvinna som spelar på sin sexualitet för att uppnå ett syfte (Tasker, 1998, s. 117). Begreppet föreslår ett samband mellan kvinnlig sexualitet och en fara för den heterosexuella mannen, där kvinnan kan manipulera honom (1998, s. 120). Denna typ av sexualisering innebär att kvinnan själv använder sexualiseringen medvetet för att få sin vilja igenom. Detta kan möjligen förklara delar av sexualiseringen i filmerna som ska analyseras, där karaktärer spelar på sin sexualitet utifrån medvetenheten om hur män faller för det.

4. Metod och material

4.1 Metod

Som metod används filmanalys av två relevanta tonårsfilmer där vi främst observerat hur sexualiseringen visualiseras. Analysen har gjorts utifrån ett perspektiv där vi har utgått ifrån en lista av sexualiserande aspekter. Under analysarbetet hämtades inspiration från “Sexualization in U.S. Latina and White Girls’ Preferred Children’s Television Programs” skriven av Elizabeth McDade-Montez, Jan Wallander och Linda Cameron (2016) som en utgångspunkt för hur sexualisering skildras. Texten analyserar ett flertal populära amerikanska barnprogram och hur sexualisering visualiseras i dessa utifrån en lista de skapat. Deras lista består av elva kategorier av sexualiserande faktorer, de har sedan listat konkreta exempel på vad de anser ingår under dessa.

Författarna letar efter sexualisering på både fysiska nivåer och hos karaktärernas beteende. De fysiska kategorierna innefattar bland annat kläder, här undersöks om de är blottande, betonande på vissa kroppsdelar, högklackat, djurmönster eller sexuella fraser på kläderna, fisknätstights och damunderkläder. Även utseende så som överdrivet smink, nakenhet eller blottande av sexuella kroppsdelar, indirekt nakenhet¹, lösögonfransar, lösnaglar och plastikkirurgi finns med som en kategori. Kategorin om sexuellt beteende innefattar kroppsliga beteenden så som förförisk dans, fysiska former av flörtande eller att framstå som objekt. Även hur omgivningen behandlar personer finns med som en kategori. Här räknas exempelvis ”catcalling”, busvisslingar, kommentarer om utseende och ålder, oönskade sexuella gester, hur män värdesätter kvinnors fysiska attribut mer än andra. Även hur kvinnor värdesätter sig själva genom fysiska attribut och sexuella anspelningar diskuteras (McDade-Montez et al. 2016, s 6–8).

De besvarar bland annat sin frågeställning kvantitativt genom att procentuellt visa i vilken utsträckning sexualiseringen används. Till skillnad från deras undersökning redovisar vi inte sexualiseringen kvantitativt då endast två filmer analyseras. Vi väljer däremot att utgå och hämta inspiration från deras undersökning då den behandlar sexualiserande aspekter vi själva

¹ Indirekt nakenhet syftar på när det tydliggörs att en karaktär är naken utan att en naken kropp syns, exempelvis när en karaktär duschar bakom ett duschdraperi.

använder i analysarbetet. Vi är medvetna om att när vi tolkar filmerna utifrån detta perspektiv så styrs analysen i en riktning där sexualisering kommer att hittas.

I nedanstående tabell listas kategorier på sådant vårt analysarbete utgår ifrån, samt exempel på vad dessa kan innebära. Tabellen är inspirerad från McDade-Montez et al.:s lista men då deras forskning behandlar barnprogram med en ännu yngre målgrupp har vi anpassat listan. Vi har behållit en del kategorier men tagit bort och lagt till punkter som vi anser passar bättre på film riktad mot unga tonårstjejer. Deras tabell innehåller blottande kläder som en punkt men har vi preciserat denna utifrån exponerande plagg vi vet används återkommande i filmerna som analyseras, exempelvis korta kjolar. Vi har även valt att ta bort en del saker som är kräver relevanta för dessa filmer exempelvis lösnaglar, hårfärg, solbränna, djurmönstrade kläder och parfym då de är svåra att mäta på ett tydligt sätt.

Kläder	Utseende	Omgivning	Beteende
- Korta kjolar	- Stora bröst	- Bemötande	- Sexuella/sensuella handlingar eller gester.
- Urringat	- Smal kroppstyp	- "Catcalling"	- Viktövervakning
- Höglackat	- Kroppsmodifikation	- Sexuellt ofredande	- Sensuell dans
- Knästrumpor	- Smink	- Blickar	- Kommentarer om utseende
- Underkläder	- Nakenhet eller indirekt nakenhet	- Objektivisering	- Sexuell insinuation
- Sexuella mönster eller fraser		- Fördomar	- Värdesätter sig själv utifrån utseende/ attraktivitet
		- Sexuella skällsord	
		- Kommentarer om ålder	

Tabell 1.

Analysen koncentrerar sig huvudsakligen på filmernas centrala kvinnliga karaktärer. Vi har sett filmerna upprepade gånger och antecknat alla förekomster av sexualisering vi uppmärksammade enligt tabellen. Sedan reflekterade vi över dessa punkter och vad de innebär. Resultatet av analysen redovisas genom en diskussion om vilka typer av sexualisering förekommer samt hur det kan påverka publiken.

4.2 Samarbete

Uppsatsen är skriven av två författare. Vi arbetade tillsammans under skrivandet av inledningen samt såg och diskuterade filmerna tillsammans. Arbetet är främst uppdelat under analysdelen där vi fokuserade på en film var och förde sedan en diskussion kring de insikter

analysen medfört. *Mean Girls* skrevs huvudsakligen av Linnéa Eriksson och *Clueless* av Matilda Wendel, däremot har båda omarbetats noggrant tillsammans. Efter analysdelen gick vi vidare genom att gemensamt skriva slutdiskussionen och slutsatsen där vi sammanställde de resultaten analysen gett oss. Under arbetets gång har vi jobbat sida vid sida och ständigt ventilerat till varandra om undersökningens utgångspunkter.

4.3 Material

Filmerna *Mean Girls* och *Clueless* är utvalda utifrån att de använder liknande berättarkomponenter där karaktärerna genomgår en utveckling och gestaltar liknande stereotyper. Filmerna riktar sig även till samma målgrupp och producerades inom ett spann på tio år. Dessa två filmer har flera liknande kännetecken som oftast förknippas med den här typen av tonårsfilm från 1990-talet och tidigt 2000-tal, det finns alltså fler filmer av samma stil och omtäckthet. Anledningen att vi ändå har valt *Mean Girls* och *Clueless* är för att vi själva såg dessa mycket under tidiga tonåren och för att de är två av de mest välkända filmerna inom genren från dessa årtal (Grace Lee & Kranc, 2021). Vi är medvetna om att filmerna är komedier och att vi utgår ifrån ett perspektiv som gör att vi kommer hitta sexualisering, oavsett om det är menat för komisk effekt eller inte. Däremot anser vi att sexualisering i komiskt syfte ändå kan vara negativt då komedier bygger på en igenkänning hos publiken. Det kan förminska allvaret med sexualiseringen och normalisera en objektifiering av kvinnor, vilket är varför valet av dessa filmer är intressant för oss.

Mean Girls, en amerikansk komedifilm från 2004 regisserad av Mark Waters, handlar om Cady, som börjar på en ny skola och måste handskas med skolans mest populära, ondskefulla tjejer. Denna film har dragit in 130,1 miljoner amerikanska dollar i biljettkassa och låg etta på "box office" listan i USA när den släpptes (Gray, 2004). Den blev hyllad och fick positiva recensioner både av den unga kvinnliga publiken och kritiker enligt filmkritikersidan Metacritic (2009). *Clueless*, som är baserad på Jane Austens roman *Emma* (1816), handlar om Cher och hennes liv där kläder och utseende är en prioritet, hon hjälper alla runt sig med deras kärleksliv men har själv problem med att få sitt eget under kontroll. Filmen, som är regisserad av Amy Heckerling, har 56,6 miljoner dollar i biljettkassan och är recenserad som en av de mest ikoniska tonårsfilmerna från 90-talet och är omtalad än idag (Horton, 2021).

5. Analys

5.1 Mean Girls

Den första filmen som analyserats är *Mean Girls*, en överdriven komedi, som följer 16-åriga Cady Heron. Hon beskrivs ha bott hela sitt liv i Afrika, det specifika landet nämns aldrig, där hon hemundervisats av sina föräldrar. Filmen inleds med att Cady flyttar med sin familj till USA och börjar på ett gymnasium där. Väl på skolan inser hon att det finns sociala hierarkier och många olika grupperingar bland studenterna. Cady blir vän med Janis och Damian, två sociala enstöringar, som berättar om skolans sociala upplägg och varnar henne för "The Plastics". "The Plastics" syftar på tre tjejer som är populärast på skolan, Karen, Gretchen och ledaren Regina som också råkar vara Janis största fiende. När Cady bjuds in att sitta med de tre tjejerna på lunchen en dag får Janis en plan att hämnas på Regina genom Cady.

Cady inleder en vänskap med "The Plastics" för att infiltrera gruppen och förstöra den från insidan. Cadys vilja att göra detta blir bara större efter att hon förälskar sig i Aaron, Reginas ex-pojkvän, och Regina som får nys om detta tar tillbaka Aaron för att visa vem som bestämmer. Janis, Cady och Damian smider flera planer för att krossa Reginas ondskefulla maktspel, samtidigt som Cady låtsas vara vän med dem. En av planerna involverar att avslöja Reginas otrohet mot Aaron vilket leder till att de gör slut igen, och Cady kan återgå till att försöka vinna hans hjärta. Allt detta leder till att Regina blir så arg att hon slår tillbaka genom att falskeligen beskylla Cady för att sprida hemska rykten om alla tjejer i skolan. Detta gör hon genom att publicera bilder ur den så kallade "Burn Book" som Regina, Gretchen och Karen skrivit elaka kommentarer i om skolans tjejer och lägga skulden på Cady. Filmen slutar med att Cady inser hur mycket hon låtit Regina och hennes grupp förändra henne på ett negativt sätt. När Cady vinner titeln som baldrottning tar hon tillfället i akt och ber om ursäkt till alla för sitt agerande och berättar att alla är vackra på sitt eget sätt.

5.1.1 Kläder

Med tabellens huvudkategori kläder menas vilken typ av plagg som bärs av de kvinnliga karaktärerna. Analysen inkluderar olika typer av kläder där plagg som är mer exponerande anses sexualiserande. The Plastics porträtteras som skolans populäraste med Regina i fronten som skolans drottning. Genom nästan hela filmen visas dessa tre tjejer iklädda korta kjolar, små toppar och högklackat. Många gånger ligger kamerans såväl som omgivningens fokus på

deras uringade tröjor och exponerade ben. Denna typ av sexualisering visualiseras genom den manliga blicken då karaktärerna ses som lustobjekt och det är tydligt att tjejerna klär sig för killars uppmärksamhet (Mulvey, 1998, s. 272).

När Cady blir inbjuden att sitta vid deras bord under lunchen så listar de ett antal regler som gäller för dem som får sitta vid bordet. Majoriteten av dessa regler innefattar en restriktion på vad tjejerna kan ha på sig för kläder. De får endast bära byxor på fredagar, alla andra dagar måste de klä sig i kjolar, och på onsdagar gäller enbart rosa plagg. Deras kläder är något som de konstant talar om och lägger mycket värde i, vid jämförelse med de övriga kvinnliga karaktärerna i filmen tydliggörs det hur denna typ av klädkod bara inkluderar de tre populära tjejerna. De kvinnliga bakgrundskaraktärerna är ofta iklädda mer täckande kläder bestående av långa jeans eller byxor samt långärmade tröjor eller koftor. På dessa tjejer ligger sällan något fokus på exponerade kroppsdelar.

Under filmen hålls en halloweenfest där skolans ungdomar klär ut sig och festar tillsammans, under scenen när huvudrollerna gör sig iordning berättar Cady via en berättarröst att ”In girlworld Halloween is the one night a year when a girl can dress like a total slut and no other girls can say anything about it. The hardcore girls just wear lingerie and some form of animal ears” (00:24:20). Under detta segment visas då Regina i en glittrig baddräktsliknande topp med mörka strumpbyxor och knähöga vita högklackade stövlar. Hon har även stora kaninöron på huvudet och en fluffig kaninsvans på rumpan. Segmentet skildrar även Gretchen i en svart tajt läderdräkt med låg uringning och kattöron, såväl som Karen i en uringad svart meshklänning som bara täcker den översta delen av låren samt är ärmlös. Karen bär även stora musöron på huvudet.

Halloweenscenen är tydlig i den sexualisering och objektifiering som uppvisas, då de unga tjejerna klär sig som djur och knappt har nog med tyg på kroppen för att täcka deras privata delar. Som sagt så finns liknande sexualiserande garderob på huvudrollerna genom hela filmen. Det annorlunda med halloweenscenen är att även många av de kvinnliga bakgrundskaraktärerna syns i mer avslöjande och sexuella utstyrselar än i skolan. Trots att dessa tjejer i bakgrunden är utklädda på detta sätt är det allra tydligast hos de populära kvinnliga huvudrollerna. Den unga publiken kan uppfatta att man blir omtyckt om man klär sig på ett visst sätt och att attraktivitet medför popularitet, då det endast är de populära tjejerna som klär sig på detta sätt och glamoriserar att sexualisera sig själv.

I början av filmen syns huvudrollen Cady iklädd långa jeans och en simpel t-shirt, något hon ständigt har på sig innan hon ingår en vänskap med "The Plastics". Hon verkar bekväm i dessa kläder och lägger egentligen inte så mycket tanke på hur hon ser ut och klär sig. Under den ovannämnda halloweenscenen kommer Cady klädd som en zombiebrud, med hemska löständer och galet smink i ansiktet. Hon inser snabbt att hon inte alls klätt sig som alla andra tjejerna på festen när hon får kommentarer om hur hon faktiskt ser läskig ut. Detta visar på hur Cady inte lägger så mycket energi på att se attraktiv ut och framstå som åtråvärd för andra. Senare i filmen (00:41:45) syns "The Plastics" i en dramatisk sekvens när de går i skolans korridor i slowmotion. Cady är nu iklädd rosa klackskor, en väldigt kort och avslöjande kjol samt en urringad topp som betonar hennes byst. Förändringen exemplifierar *the mirror psyche* genom sättet hon anpassat sig utifrån omgivningens blickar och krav (Tseelon, 1995, s. 14). De andra tjejerna är iklädda liknande kläder och en långsam kamerarörelse görs uppför deras bara ben när de går mot kameran, vilket betonar kroppsdelar utan att tillföra något annat än sexualisering till handlingen. Kamerarörelse i samband med de kläder de bär är ett tydligt exempel på den manliga blicken genom kameran, publiken blir själva delaktiga i objektifieringen av tjejerna (Mulvey, 2013, s. 53).

I slutet av filmen visualiseras en tydlig skillnad på Cadys kläder i jämförelse med början av filmen. Scenen (00:53:35) skildrar Cady som klätt upp sig för en fest och visar upp sig för Gretchen och Karen för att höra vad de tycker om hennes utstyrel. Även här agerar den manliga blicken genom kameran som klättrar i en långsam rörelse upp för Cadys kropp. Hon är iklädd svarta klackar, svarta genomskinliga strumpbyxor, en svartrosa kort tubklänning som blottar hennes axlar och väldigt tydligt visar den chockrosa BH:n som sticker ut över klänningen. Cady visar stolt upp sina kläder för kvällen och tjejerna slänger komplimanger på henne. Detta är ett tydligt exempel på hur Cadys relation till kläder förändrats då hon nämner att hon vill fånga killars blickar, den manliga blicken, och vara åtråvärd då hon inte var det under halloweenfesten. Det sexualiserar Cady eftersom mycket av hennes kropp är exponerad för att killarna ska kunna njuta av att titta på den (Mulvey, 1998, s. 272).

Efter att Cady i filmens slut kommit till insikten att populariteten negativt förändrade henne och går tillbaka till sitt gamla jag gestaltas även en tydlig skillnad på hennes kläder. Cady visas i den sista scenen (01:28:39) i jeans och en långärmad tröja, minimal exponerad hud till skillnad från de kläderna hon bar innan den uppenbarande insikten.

5.1.2 Utseende

Utseendet på de huvudsakliga kvinnliga karaktärerna i filmen är också något som sexualiseras, dock mer subtilt än vad kläder gör. Sexualisering av utseendet är, enligt tabellen, hur filmen väljer att fokusera på exempelvis sexuella delar av kroppen så som bröst och rumpa. Tjejerna i "The Plastics" syns ständigt med väl sminkade ansikten såväl som stora bröst som framhävs med push-up BH. Det finns även ett visst fokus på deras läppar genom läppglans som uppmärksammar dem. "The Plastics" har som sagt korta kjolar största delen av filmen vilket visar smala ben som är lena och rakade. Tjejerna lägger även betydelse i att ha utsläppt hår eftersom uppsatt hår tyder på att man är lat. Kvinnliga stereotyper blir tydliga här när de spenderar så mycket tid på sitt yttre och på grund av detta blir populära och omtyckta, speciellt eftersom det är stereotypiskt för just kvinnor att vara utseendefixerade (Ellemers, 2018, s. 278).

En annan typ av sexualisering som skildras under filmens gång är det tydliga fokuset på vikt hos de kvinnliga karaktärerna. Under en scen (00:08:47) när Janis berättar för Cady hur grupperingarna ser ut i matsalen nämns många olika stereotyper, många baserade på utseende och ras. Janis nämner bland annat nördiga asiater, coola asiater och kaxiga svarta tjejer. Sedan kategoriserar hon även tjejer som äter sina känslor och tjejer som inte äter något alls. Detta påstående nedvärderar ännu en gång dessa karaktärer då deras huvudsakliga personlighetsdrag förminsкас till deras vikt och relation till mat. Som om endast det utmärker dessa karaktärer, till den nivån att de till och med bara umgås med likasinnade personer i matsalen.

Ett segment under filmen fokuserar på Reginas vikt, då hon talar mycket om hur hon vill gå ner tre kilo trots att hon är en till synes smal person. Hon uppmanar till bantning när hon i en scen (00:29:10) berättar hur hon planerar att bara dricka tranbärsjuice för att gå ner i vikt. Hon nämner även flera gånger hur hon inte vill äta mat med mer än 30% fett och avstår från att äta olika typer av mat. Cady, Janis och Damian kommer på idén att ge Regina speciella bars som gör att man går upp i vikt genom att ljuga för henne och säga att de har motsatt effekt. Regina faller för lögnen och går snabbt upp i vikt vilket leder till att hon blir utstött. Klasskompisar kallar henne tjock och skrattar högt åt hennes rumpa och lår då de ser större ut, trots att hon fortfarande ser smal ut. Filmen porträtterar Reginas viktuppgång som något negativt då folk ser ned på henne och behandlar henne illa just på grund av hennes kropp, ännu en gång

förminskar de en av karaktärerna till deras fysiska drag och ser dem som inget mer än kroppar att sexualisera.

Det är inte bara de unga karaktärerna som sexualiseras på detta sätt utan även vuxna. Exempelvis när Reginas mamma introduceras och Gretchen säger ”Make sure you check out her mom’s boob job, they’re hard as rocks” (00:17:38) till Cady innan de hälsar på henne. Detta lägger direkt mycket fokus på mammans fysiska attribut innan hon ens är med i bild. När mamman sedan synliggörs visas en tydlig närbild på hennes bröst och till och med ljud effekter av knarrande plast när hon kramar Cady. Vid flera tillfällen under filmen sexualiseras mammans byst på vulgära sätt. Denna incident handlar om en vuxen kvinna vilket gör att situationen blir tydligt komisk istället för den diskreta undermedvetna sexualiseringen som sker mot de unga tjejerna. Eftersom filmen riktar sig mot unga tjejer förväntas inte publiken identifiera sig med de äldre karaktärerna på samma sätt. Det finns en skillnad på hur de vuxna och unga kvinnorna behandlas där det är mer acceptabelt att sexualisera de vuxna så görs det på ett tydligare sätt. När tjejerna sexualiseras sker det genom exempelvis undermedvetna beteenden, den diskreta manliga blicken, kamerarörelser eller kläder men när vuxna sexualiseras är detta något uttalat, som står inskrivet i manuset för komisk effekt. Det finns en skillnad i hur publiken förväntas reagera, de unga tjejerna sexualiseras genom den manliga blicken medan de äldre kvinnorna sexualiseras komiskt, som om de äldre inte har samma sexuella värde.

5.1.3 Beteende

När det kommer till sexualiserat beteende hos de kvinnliga karaktärerna i filmen visas genom hur de själva väljer att framstå inför sin omgivning, hur de utför handlingar och uppför sig. Ett exempel är när Cady låtsas vara korkad för att få Aarons uppmärksamhet, då hon tror att han inte skulle gilla henne om hon var smart. Hon ändrar därför sitt beteende för att bli åtråvärd för Aaron. Detta kan ses om sexualiserande då det betyder att Cady inte är bra nog som hon är utan måste ta bort vissa personlighetsdrag för att attrahera män. Detta har en sammankoppling till teorin om stereotyper som används under filmens gång, speciellt de kring popularitet som menar att det enbart kan uppnås genom utseende, kläder och fysiska attribut. Det är även på grund av stereotyper som endast en typ av tjejer anses vara populär, det är aldrig en smart ”nörd” som är populär (Ellemers, 2018, s. 278).

En sak som karaktärerna gör under filmens gång är att se ner på sig själva, enligt tabellen anses att värdesätta sig själv utifrån sitt utseende som sexualisering, karaktärerna medger att de inte är bra nog om deras utseende inte passar in i de ramar som sätts upp. Alla gånger i filmen som en karaktär säger något dåligt om sig själv riktar sig kommentaren mot fysiska attribut. Ett exempel är under en scen (00:18:40) när ”The Plastics” och Cady befinner sig i Reginas rum och tittar på sig själva i spegeln. Regina, Gretchen och Karen pekar alla ut flera attribut de ogillar med sig själva, för tjocka vader, breda höfter, maskulina axlar, dåligt hårfäste och synliga porer. Sedan kollar de alla på Cady och inväntar hennes kommentar om sin kropp, Cady kastar ur sig att hon har dålig andedräkt på morgonen. Sexualiseringen i denna scen finns i sättet tjejerna ser på sig själva, de är omtalade som skolans vackraste tjejer men de finner ändå alltid fel på sin egen kropp. Det minimerar tjejernas värde till deras utseende, som om det inte finns dignitet och betydelse bakom en bra personlighet. Detta kan kopplas till teorin om stereotyper som menar att kvinnor bör prioritera är att vara vackra över andra personlighetsdrag (Ellemers, 2018, s. 278).

En kvinnlig stereotyp som åskådliggörs i filmen är *Femme Fatale*, det skildras bland annat genom Regina, som gång på gång använder hennes attraktivitet för att kontrollera andra (Tasker, 1998, s. 117). Hon kommer undan med att vara falsk och otrevlig mot sina klasskompisar och lärare på grund av hennes vackra utseende och sociala makt. Hon kan få vilken kille hon vill genom att kontrollera sin sexualitet och använda den som ett vapen, vilket hon gör när hon tar tillbaka sin ex-pojkvän Aaron genom att kyssa honom för att sabotera för Cady. Vid en scen (00:07:50) syns killarna i klassen bokstavligen bära Regina på sina axlar ut på fotbollsplanen, de behandlar henne som en drottning på grund av makten hon har över dem. Killarna i scenen blir belönade med en sensuell slängkyss av Regina när hon landar på marken igen. Cady uttrycker under filmen (00:41:25) hur trots att Regina är elak mot henne, Gretchen och Karen så strävar de fortfarande efter hennes uppmärksamhet och godkännande. De hatar henne men vill ändå desperat bli omtyckta av henne.

Senare i filmen (00:56:33) använder sig även Cady av *femme fatalens* tekniker när hon försöker vinna över Aaron. Hon använder sin sexualitet för att han ska komma på en fest hos henne och väl där är det tydligt att Cady vill ha honom. De sitter och pratar i Cadys rum och hon böjer sig över honom i sin lilla klänning så bröstet nästan faller ut. Hon tar på honom och hela hennes kroppsspråk är riktat mot honom med en tydlig attraktion. Cady gör sitt bästa för att använda sitt utseende för att han ska vara under hennes kontroll. *Femme fatale* blir i

filmens sammanhang en tydlig stereotyp där populära tjejer måste bete sig elakt som Regina eller självsexualiserande som Cady för att upprätthålla sin popularitet (Tasker, 1998, s. 117).

Sexualiserat beteende kan även innebära hur karaktärerna rör sig, i tabellen nämns detta exempelvis om sensuell dans. I en scen (00:36:31) ska Regina, Cady, Gretchen och Karen göra ett dansuppträdande till skolans talangshow där de dansar väldigt sensuellt till julmusik. De är iklädda små röda latexkjolar och tomteluvor. Tjejerna dansar framför hela skolan genom att svänga med höfterna, vifta på rumpan, och till och med daska sig själva på insida lår. Denna typ av dans kan inte beskrivas som annat än sensuell och förförisk. Dessa tjejer framställer sig själv på detta sätt framför hela skolan och det ses som okej och acceptabelt, de tillåter publiken att titta på dem, att sexualisera dem.

Cady genomgår en tydlig karaktärsutveckling under filmens gång som förändrar hennes beteende. I början är Cady mer lugn, omtänksam och givmild som person. Allt eftersom hon blir närmare med "The Plastics" så sker en tydlig förändring i hennes beteende där hon blir mer och mer som den negativa stereotypen. Hon börjar bry sig mer om vad andra tycker om henne samt lägger större uppmärksamhet på att fånga killars intresse. Vilket gör att hon spenderar mycket tid på sitt utseende och att se åtråvärd ut. Hon börjar även behandla människorna i sin omgivning annorlunda, genom att vara högmodig och otrevlig, hon ljuger för Janis och Damien men ser inte felen hon själv gör. Cady blir väldigt distinkt påverkad av Regina och hennes följeslagare. Efter ett tag pratar Cady ständigt om Regina när hon har något att säga, och det hon säger är endast negativt, hatfullt eller utseendefixerat.

Budskapet som filmen förmedlar i denna stund är att populära personer är arroganta och ser ned på andra. Det är även de populära tjejerna som utsätts för allra mest sexualisering, publiken kan då få intrycket att popularitet innebär sexualisering. Tjejerna i filmen behandlar folk illa och de kan få vad och vem de vill eftersom de ser ut på ett visst sätt, vilket glamoriserar den populära stereotypen. Det finns även en självsexualisering i deras beteende där de använder sin sexualitet och attraktivitet för att kontrollera andra genom att sexualisera sig själva. En sorts acceptans för sexualiseringen skapas av de populära tjejernas stereotyp när de strävar efter uppmärksamhet och åtråvärdhet med en till synes positiv attityd.

5.1.4 Omgivning

I *Mean Girls* finns en tydlig sexualisering och objektifiering i hur omgivningen behandlar kvinnor. Exempelvis i en scen (00:04:40) i början av filmen så hörs ett gäng med unga killar prata om tjejers bröst och hur de ska se ut för att vara sexiga. Även en sådan sak som att Regina, Gretchen och Karens grupp kallas för ”The Plastics” av Janis och Damian är en indirekt objektifiering då de menar att dessa tjejer är gjorda av plast, de är falska, som personer och även i sitt utseende med smink och skönhetsoperationer. I tabellen nämns faktorer som sexuellt ofredande, objektifiering, fördomar och ”catcalling”, vilket alla förekommer i filmen.

De kvinnliga karaktärerna i filmen blir gång på gång trakasserade med oönskade sexuella kommentarer. Det blir en tydlig illustration av hur den manliga blicken riktas mot tjejerna genom filmens manliga karaktärer, filmen uppmanar publiken att se på tjejerna på samma sätt som filmens killar gör (Mulvey, 1998, s. 270). Ett exempel på detta är i en scen (00:09:25) i skolans kafeteria där en kille kommer upp till Cady och frågar ”Is your muffin buttered?” och ”Would you like us to assign someone to butter your muffin?”. Regina som är i närheten och hör konversationen förtydligar att killen insinuerar att han vill ha sex med Cady. Cady blir genast förskräckt och avslår detta vilket killen bara skrattar åt. Detta är sexualiserande då det normaliserar sexuella trakasserier mot tjejer och kvinnor. Att slänga ut oönskade sexuella kommentarer mot en annan människa är förnedrande och trakasserande. Killarna har intrycket av att de besitter en makt över tjejer och har rätt till deras kroppar genom sexualiserande kommentarer, vilket kan kopplas till teorin om stereotyper där maskulinitet ses som överlägset till femininitet (Ellemers, 2018, s. 278).

Detta sker vid flera tillfällen, exempelvis i en scen under talangshowen (00:35:55) då Janis som står backstage får en kommentar från en förbipasserande kille om hur han önskade att det var hon som stod på scenen och utförde den sensuella dansen som ”The Plastics” gör. Han låter en lustfylld blick falla över hennes kropp och Janis blir tydligt obekvämt, ett bokstavligt exempel på den manliga blicken (Mulvey, 1998, s. 272). Denna typ av kommentar problematiseras inte i filmen utan normaliseras som komik då filmen går vidare utan att göra någon större anmärkning på denna interaktion. Även här är det samma typ av sexualisering då tjejerna helt enkelt ses som sexuella objekt för killarna att ta för sig av (Ellemers, 2018, s. 277). Under en festscen (00:24:54) syns två tjejer kyssas medan killar står runt dem och ser på

med tydlig upphetsning. Scenen ger ett tydligt exempel på sexualisering då killarna blir upphetsade av att iakttä tjejkarna som utför en intim akt med varandra. Tjejkarna betraktas som sexuella objekt för killarnas njutning utan att tjejkarna själva har något att säga till om i hur de framstår. Ett liknande exempel är i slutet av filmen (01:04:42) när två tjejer slåss och ett gäng killar står och hejar på och uppmanar dem att ta av sig tröjorna.

I en scen (00:06:37) talar en lärare om sex inför eleverna. Han lägger mycket vikt i att de inte ska ha sex eftersom de kommer bli gravida och dö. Även fast läraren pratar framför både manliga och kvinnliga elever så låter det som att uppmaningen främst riktas mot kvinnor då han talar om att graviditet leder till död. Detta lägger en skam på sexuella relationer för tjejer. Uttalandet är problematiskt då inga uppmaningar ges till pojkarna om vad de ska ha för relation till sex. Pojkarna får göra vad de vill men tjejkarna måste följa samhällets regler och inte bli gravida vid ung ålder. Att tjejer ska vara oskulder och orörda är en typ av sexualisering som finns i samhället där tjejer som är sexuellt aktiva kan bli smutskastade medan killar får göra som de vill. Det ses som något lustfyllt och åtråvärt när en kvinna är oerfaren som sexpartner. I många delar av världen anses kvinnor som är oskulder vara "rena" och får sociala förmåner som bättre jobb och respekt från omgivningen (Olson & García-Moeno, 2017). Denna aspekt är ett exempel på teorin om stereotyper då det kvinnliga könet ses som det omhändertagande, de som endast ska vara vackra och ta hand om barnen (Ellemers, 2018, s. 278).

Fördomar används sexualiserande av omgivningen genom att lägga stor vikt vid attraktivitet hos de kvinnliga karaktärerna där de värdesätts utifrån deras beteende, utseende och kläder. Den så kallade "Burn Book" skriven av "The Plastics" innehåller elaka kommentarer riktade mot skolans tjejer. Kommentarererna består ofta av fördomar och anmärkningar på tjejkarnas utseende, vilket visar hur viktigt det anses att vara vacker och felfri om man vill undgå att bli offer för mobbning och fula ord. Denna typ av sexualisering ligger i att personer värdesätts utifrån deras attraktivitet och sexualitet.

5.2 Clueless

Filmen *Clueless* (1995) är regisserad av Amy Heckerling och handlar om Cher och hennes "helt normala tonårsliv", som hon själv uttrycker det. Chers bästa kompis heter Dionne, de är mest vänner för att de båda är rika, attraktiva och populära. När det börjar en ny tjej i klassen

så tar Cher och Dionne på sig uppdraget att hjälpa henne bli som dem. De berättar för Tai, den nya eleven, vad hon bör och inte bör göra om hon vill bli populär och åtråvärd för killarna. De två tjejerna försöker hjälpa Tai att fånga Eltons intresse, en populär kille i klassen, men det fungerar inte då han redan är kär i Cher. Publiken får följa med i Tais karaktärsutveckling och övriga delar av Chers händelserika liv.

Chers mamma dog under fettsugning när hon var liten så nu bor hon med sin rika pappa och sin styvbror Josh. Då de inte är släkt och styvmamman har en ny man behöver Josh egentligen inte bo där längre, men han gillar att vara där och hjälpa till med pappans advokatsarbete. Cher älskar att fixa andras problem samtidigt som hon kämpar med att få sitt eget kärleksliv under kontroll. Hon blir först kär i Christian, en kille i klassen, och kämpar för hans uppmärksamhet utan större framgång. Sedan inser Cher att hon gillar Josh vilket medför problematik då han varit som en bror för henne. Men filmen slutar lyckligt då Josh och Cher inser sina känslor för varandra och blir ett par.

5.2.1 Kläder

I första scenen är Cher iklädd pyjamas som består av korta shorts och ett kort linne. Kanten på trosorna syns då shortsens är smått genomskinliga. Det är morgon och hon ska välja kläder inför skolan vilket hon alltid gör via ett datorprogram för att säkerhetsställa att alla plagg matchar. I programmet så finns ett urklipp av Cher i endast underkläder som fungerar som en provdocka för olika kläder. Tabellen medger underkläder som en tydlig form av sexualisering och redan i första scenen får publiken se 15-åriga Cher i underkläder och pyjamas som inte täcker mycket.

Under en scen (00:03:05) när Cher och Dionne går in på skolgården, har de båda korta kjolar som knappt sträcker sig över halva låret. Cher har knästrumpor och Dionne har knähöga stövlar. Både korta kjolar och knähöga plagg har sexualiserande effekt då det drar uppmärksamhet till benen, deras form och den nakna huden som inte täcks av något. Korta kjolar används återkommande genom hela filmen och endast fyra gånger har Cher på sig jeans eller långa byxor i jämförelse med de 45 gånger hon bär korta kjolar eller liknande. I en scen (00:17:30) så har Dionne en röd, tajt läderkjol som är så kort att den precis täcker rumpan. Undertill har hon fisknätstights, som på avstånd ser ut som normala tights men på nära håll ser man huden igenom hålen.

Även om det är opraktiskt och inte det vanligaste att ha på sig till skolan har karaktärerna ofta på sig klackskor. I scenen där Cher och Dionne lägger ett anonymt kärleksbrev till en lärare blir de tvungna att skynda sig därifrån för att inte bli påkomna (00:12:30). De tar snabba små steg ut ur rummet och verkar inte kunna hantera klackskorna, vilket antagligen är för komisk effekt. Däremot kan klackskor på ungdomar anses som sexualisering eftersom det är vanligare för en vuxen kvinna att ha på sig, det blir då som ett sätt för de unga kvinnorna att verka äldre och mognare än vad de är (Oppliger, 2008, s. 15).

På idrottslektionen står ungefär 16 tjejer uppradade längs ett stängsel och nästan alla har på sig antingen korta kjolar, klänningar eller shorts. Många av dem har knähöga strumpor eller tigha magtröjor varav två är ganska urringade. Att karaktärer alltid har den här typen av blottande eller formgivande kläder ger intrycket av att det är viktigt att alltid vara snygg. Det spelar ingen roll om de sover, går i skolan eller ska idrotta; modet verkar komma först. Under samma idrottslektion introduceras Tai till klassen och hon får direkt kommentarer om hur hon ser ut. Tai har på sig pösiga byxor, en stor t-shirt och en rutig skjorta över. Cher och Dionne erbjuder Tai en ”makeover” så att hon inte ska få en dålig start på den nya skolan. De ska alltså göra om henne så att hon passar in bättre och gör detta delvis genom att förändra hur hon klär sig. Från och med nu sexualiseras Tai mer genom korta kjolar, blottande kläder och smink för att bli populär och möta ett manligt begär. Stereotyper kan förklara detta då teorin menar att kvinnor finns för ett manligt begär och att det manliga könet ses som det överlägsna (Ellemers, 2018, s. 278).

Cher uttrycker själv att Tais liv kommer bli bättre tack vare att hon hjälper henne bli välklädd och populär. Vilket i det här fallet drar en parallell mellan mer sexualiserande kläder och att passa in, då hon nu uppmanas till att visa mer hud och former. Redan dagen efter transformationen stirrar alla killar tydligt på Tai. Hon har på sig en kort kjol och en kofta över en tajt t-shirt. Hennes klädsel visar däremot inte så mycket hud, mestadels benen men även de är täckta av ett par mörkare tights. Hon är nu porträtterad utifrån en manlig blick och tittarna får se hur killar tittar på henne, reaktionerna förstärker ännu en gång budskapet om hur viktigt det är att vara attraktiv inför andra. Dessutom pratar tjejerna om hur Tai kan få vilken kille som helst nu när hon klär sig snyggt och hänger med två av de populäraste tjejerna i skolan. Detta i sig är sexualisering då de påstår att hon nu är sexig nog att attrahera killar.

För det mesta bär inte karaktärerna toppar med urringning, men det händer några gånger

framför allt på fest eller för att få uppmärksamhet från filmens manliga karaktärer. När det börjar en ny snygg kille i klassen, Christian, så försöker Cher fånga hans uppmärksamhet. Detta gör hon genom olika sexualiserande knep som beskrivs för tittaren genom berättarrösten av hennes tankar. Hon säger att man ibland måste exponera lite hud för att då påminns killar om nakenhet och sex (00:50:40). Samtidigt tar Cher av sig koftan så att Christian ska lägga märke till henne. Knepet om nakenhet bekräftas fungera då han direkt frågar henne om det finns någon fest till helgen.

När Christian ska hämta Cher innan festen kommer hon ner till hallen i en vit, kort och tight klänning med uringning. Josh och pappan reagerar på klänningen och yttrar att den är opassande och ser ut som underkläder, vilket berättar att de manliga karaktärerna ser henne ur ett sexuellt perspektiv när mycket hud visas. Josh verkar även avundsjuk och går till samma fest för att hålla koll på Cher. Nästa gång träffas Christian och Cher ensamma hemma hos henne och hon har då en liknande klänning fast röd. Sedan hon fick intresse för Christian har hon visat mycket mer hud och själv förklarat att det är för att få uppmärksamhet och påminna killen om sex. Hon sexualiserar sig själv medvetet för att få sin vilja igenom och agerar som en *femme fatale* genom sättet hon använder kläder och sexualitet för att spela på det manliga begäret (Tasker, 1998, s. 117).

En scen visualiserar tjejer iklädda endast underkläder (00:45:10). Det är i omklädningsrummet då Cher och Dionne tröstar Tai efter att Elton, killen som Tai blev förälskad i, har avvisat henne. Även här används den manliga blicken, då vi ser flera kvinnor i underkläder, särskilt då tjejerna på skärmen inte är medvetna om den blick som ligger på dem i det till synes privata rummet. Dionnes BH visas då hennes skjorta är helt uppknäppt och i bakgrunden står tjejer i underkläder och klär sig extremt långsamt, eller ser ut att vara på väg att klä sig. En av tjejerna påbörjar att ta på sig tröjan men pausar för att plocka upp sin vattenflaska och dricka ur den i stället. Det må vara ett omklädningsrum men det ser ut som att statisterna i bakgrunden fått direktiv att stå kvar i underkläder genom hela scenen och bara låtsas som om de klär på sig.

5.2.2 Utseende

I tabellen nämns en smal kroppstyp som en sexualiserande faktor och meningen med detta tydliggörs i *Clueless* där den smala kroppstypen favoriseras på flera sätt i filmen. Detta kan delvis upptäckas genom sättet karaktärerna talar om vikten av att vara smal och på hur de

beter sig. I början klargörs det att Chers mamma dog under fettsugning samtidigt som vi får se en tavla av henne där hon är synligt smal. Sen tydliggörs det ännu mer genom att de flesta av de kvinnliga karaktärerna har liknande kroppstyp. Vissa är kortare än andra men midja, byst och höfter verkar följa liknande proportioner och mått. På idrottslektionen (00:20:40) så har alla tjejer på sig kläder som framhäver deras kroppar på något sätt, utom den enda tjejen med större kroppstyp. Hon har på sig en stor svart t-shirt som sträcker sig till knäveckan och långa svarta byxor, som för att dölja hur hon ser ut. Vilket får det att verka som att större kroppstyper inte kan vara attraktiva och förmedlar att ditt värde kommer från din kropps sexuella dragningskraft (Moloney & Pelehach, 2013, s. 119).

Första scenen där Cher väljer kläder via dataprogrammet visar hennes kroppstyp helt i underkläder. Hon är smal, har inte så breda höfter och inte så stor byst. Till skillnad från *Mean Girls* så koncentreras inte mycket av uppmärksamheten på bröst eller deras storlek i *Clueless*. Ibland framhävs även lite byst med hjälp av urringade toppar eller klänningar, särskilt i omklädningsrummet där flera tjejer står i underkläder, vilket sexualiserar de unga tjejerna på det sätt att det ändå drar uppmärksamhet mot bröstet. Ingen nämner bröstförstoring eller bröststorlek vilket gör att det inte sätts någon press på publiken att även bröstet måste se ut på ett särskilt sätt.

Mer press sätts på andra delar av utseendet. Under filmens gång kan man upptäcka tio tjejer i bakgrunden med bandage på näsan. Endast en av gångerna används detta för tydlig komisk effekt, då en tjej säger att hon inte kan riskera att bollar kommer mot hennes näsa på idrotten. Många tjejer har alltså genomgått plastikoperation då de antagligen har tyckt att något varit fel med deras naturliga näsa. Att normalisera plastikoperation på detta sätt även om det har komisk underton, framför allt till en ung publik, kan ge intrycket av att du inte är bra nog som du är. Med tanke på att stor del av filmen går ut på att bli mer attraktiv och hur detta medför popularitet och killars intresse, så adderar alla antydanden om utseende till pressen kring det.

Till synes används inte överdrivet mycket smink på karaktärerna, Cher har för det mesta rouge, mascara och läppstift på sig. Däremot har läppstiften ibland väldigt starka färger som i kombination med beteendet drar en del uppmärksamhet mot munnen, vilket Cher har uttryckt är bra för att fånga killars intresse. Sminket runt ögonen ser oftast naturligt ut men ögonskugga och eyeliner förekommer ibland. Dionne använder mer ögonskugga än Cher, som mest verkar ha ögonskugga på fester. När Cher ska ha filmkväll med Christian har hon

däremot betydligt mer smink än vid övriga scener. Här får vi se hela Chers ansikte täckas med foundation och puder samt att hon nu har lösögonfransar och en rosa ögonskugga. Tai hade tidigare inget smink alls men började med eyeliner och läppstift direkt efter transformationen. Båda dessa händelser insinuerar att smink används för att bli populär eller att få killars intresse.

5.2.3 Beteende

Under flertalet scener tar Cher hand om sin pappa och besitter kvalitéer som stereotypiskt förväntas av mamman i hushållet. Hon tjarar hela tiden på honom om vad han får och inte får äta och vet exakt vad läkaren har sagt om hans hälsa. Hon rättar även till hans kläder när de sitter fel och packar upp alla hans väskor efter affärsresor. Med tanke på att de har en hushållerska gör inte pappan någonting för hushållsarbetet. Cher tar rollen av den stand-in-wife som Karlyn (2011, s. 83) skriver om, där sexualiseringen ligger i att hon betar sig som om hon vore sin pappas hustru och faller under stereotypen att kvinnor omhändertar och behagar män.

Cher har ingen tydlig karaktärsutveckling, då hon klär sig och har liknande beteende genom nästan hela filmen. Däremot sexualiserar hon sig själv mer när hon vill få Christian att bli intresserad. Mot slutet kommer hon även till insikten att hon vill fokusera på vad som viktigt i livet och börjar hjälpa till med en välgörenhet. Tai å andra sidan går från att vara sig själv till att klä och bete sig på ett sätt som gör henne populär. Populariteten medför att hon vid tillfällen är taskig mot både Cher och killen som hon från början gillade. Hon blir egocentrisk och bryr sig endast om killar och sin sociala status. Även Tai inser dock mot slutet att hon varit dum mot Cher och förlorat henne som vän, så de pratar om det och kommer fram till att aldrig bråka igen.

En stor del av filmen handlar om hur tjejer blir snygga, populära och attraherar killar. För att uppnå detta mål används ofta sexualiserande beteenden. När Cher vill fånga intresset av den nya killen i klassen ändrar hon på sig på flera sätt, trots att hon redan är den populäraste i skolan. Genom att ändra på sig för Christians uppmärksamhet visas ett *mirror psyche* hos Cher där hon anpassar sig utifrån vad hon tror att han ska gilla med henne (Tseelon, 1995, s.14). Hon förklarar att allt du kan göra för att dra uppmärksamhet till din mun är bra, samtidigt som hon långsamt biter i en chokladpralin (00:50:23). Flertalet scener använder sig av just detta där karaktärer lägger fokus på sexuella rörelser med munnen. Cher biter på

pennor, smeker med fjädrar längs läpparna och leker med tuggummi under flera scener i skolan. När Tai, Dionne och Cher är ute på restaurang säger Tai att hon hatar när en killes ”you know what” är böjd och syftar då på hans privata delar, samtidigt som hon äter en böjd churro. Detta kan i tabellen medges som sexuella handlingar eller gester.

Karaktärer i filmen lägger stor vikt vid att vara smal vilket medför ett beteende kring mat och träning. Det förekommer många sexualiserande kommentarer om hur man blir smal och hur viktigt det är för att anses som attraktiv. Exempelvis berättar Cher att om man tar mindre tuggor av maten går man ner i vikt, direkt efter att Dionne frågat om maten innehåller fett. På idrottslektionen säger Cher att aktiviteten är så dålig att man inte ens bränner bort kalorierna i ett kalorifritt tuggummi. En anmärkningsvärd kommentar är när Cher säger att hon känner sig som en kossa för att hon ätit två skålar flingor, tre skivor bacon, lite popcorn, fem M&M och tre lakritsgodisar. Detta betyder alltså att äta en normal mängd mat leder till att man blir stor och oattraktiv. Att dessutom dra en parallell mellan kor och att vara tjock är också nedlåtande för dem som dagligen kämpar med vikt och mat, särskilt när smal i filmen påstås vara den enda attraktiva kroppsformen.

När Cher lär Tai att bli populär och attraktiv så säger hon att det är viktigt att vara smart och använda rätt vokabulär, samtidigt visar hon vilken bok hon ska läsa i veckan, *Fit or Fat* är titeln (00:27:35). Även i denna scen när det handlar om att vara smart så kretsar det ändå kring utseende och hur man uppfattas av andra. *Clueless* använder en kvinnlig social makt men som begränsas till femininitet och utseende för att möta ett manligt begär (Karlyn, 2011, s.79). Karaktärerna besitter eller utvecklar ett *mirror psyche* genom att de klär sig, agerar och äter rätt för att vara populära och attraktiva i omgivningens ögon (Tseelon, 1995, s.14). De uttrycker flera gånger hur de anser att tjejer ska klä sig och agera för att en kille ska bli intresserad av dem. Ett tydligt exempel är när Christian ska besöka Cher kvällen då hon är ensam hemma och hon förbereder så att allt är perfekt innan han kommer. Hon väljer kläder men testar dem inte i spegeln, för den kan man inte alltid lita på menar hon. Dionne hjälper i stället till att ta polaroidbilder på Cher för att få en verklighetstrogen bild av hennes utstyrel. Då familjen bor i ett stort och modernt hus har de ett system av justerbara lampor. Cher ser till att ställa in lamporna så att ljuset, enligt henne, inte ska råka förstöra hur hon ser ut under kvällen.

Sedan fixar hon även smink och hår med hjälp av Dionne. Hon är röd i ansiktet av nervositet

och förklarar hur hon förmodligen kommer förlora sin oskuld med Christian den kvällen. Detta är tydligt sexualiserande då hon gör allt för att Christian ska tycka att hon är attraktiv och värd att ha sex med, hon lägger sitt värde i Christians åsikt om henne. Senare samma kväll när Christian är där så gör hon allt för att få hans uppmärksamhet i hopp om att han ska ta första steget. Hon smeker hans ben med sin fot, poserar och gör sensuella ansiktsuttryck mot honom. När inget fungerar så ramlar hon ner från sängen, det ser ut att vara med flit men hon fick i alla fall någon reaktion från honom. Hon frågar om han vill ha vin, och han tackar nej och säger att vin får människor att känna sig sexiga, vilket hon säger hade varit okej. Då verkar han fatta att hon är intresserad och han säger att han vill gå hem.

Avvisandet får Cher att börja undra vad hon kan ha gjort för fel. Självhat utifrån killarnas åsikt förekommer väldigt ofta hos de kvinnliga karaktärerna i *Clueless*. Detta är i sig sexualiserande då det förminskar de kvinnliga karaktärernas värde till deras förmåga att attrahera och få killar på fall (Moloney & Pelehach, 2013, s. 120). Cher övertänker och konspirerar kring allt som kan ha fått honom att inte gilla henne. Hon undrar om hon hamnade under någon ful ljussättning, eller om hennes hår blev platt under kvällen vilket båda antyder att han måste ha avvisat henne på grund av hur hon ser ut. Hon frågar sig även "what's wrong with me?", som om det måste vara något fel på henne när Christian inte ville ha sex med henne. Samma sak hände när Elton inte visade intresse för Tai, som genast började spekulera om varför han inte ville ha henne. Hennes höfter visas i hela bildrutan innan hon sätter sig ner och frågar om inte hennes höfter måste vara anledningen till att Elton avvisat henne. Vännerna försöker trösta med att hon ändå är för bra för Elton, varpå hon svarar att om så vore fallet hade han ju velat ha henne. Makten över tjejernas värde läggs på de manliga karaktärernas åsikter om dem i fråga om sexuell attraktion. Desto fler killar som är attraherade och intresserade av dig, desto mer värde och popularitet besitter du.

På en fest berättar Cher för Tai precis hur hon borde göra för att få Elton intresserad. Dels ska hon göra honom avundsjuk genom att skratta med en annan kille så att Elton kan se. Andra tips från Cher är att inte säga hej först och att gå ifrån mitt under ett samtal så att han tvingas sträva efter mer. De ser även till att dansa tillsammans mitt framför honom för att få hans uppmärksamhet, under dansen drar de längs varandras armar och Tai leds runt Cher som sitter på huk. I scenen porträtteras tjejerna utifrån den manliga blicken då kameran används för att visa Eltons perspektiv. Detta tvingar den manliga blicken på publiken som får observera deras agerande utifrån hur männen ser och reagerar på det (Mulvey, 1998, s. 270). De sexualiserar

även sig själva för att få hans uppmärksamhet vilket fungerar då Elton kommer fram till dem flera gånger, det är dock fortfarande Cher han vill ha.

5.2.4 Omgivning

Under samma festscen leker gänget en lek där ett kort ska flyttas runt genom att deltagarna sätter det på munnen och suger, de skickar vidare till nästa genom att blåsa ut kortet mot deras mun. Tai lyckas skicka över kortet till Elton utan problem men när han ska skicka det till Cher så tappar han kortet med flit och kysser henne ordentligt på munnen. Detta är första gången hon protesterar och puttar bort honom, då hon vill få ihop Elton och Tai. På väg hem från festen försöker Cher se till att Tai åker med Elton och hon själv åker i en annan bil. Men Elton argumenterar att det blir bättre om Cher åker med honom.

På bilresan hem kör Elton in på en tom parkering och kastar sig över Cher för att kyssa henne längs nacken. Hon puttar bort honom och frågar vad han håller på med och om han inte är intresserad av Tai. Han slänger sig på henne på samma sätt fyra gånger, innan hon till slut lämnar bilen och han argt kör vidare utan henne. Han ansåg att Cher har gett honom falska förhoppningar genom sitt beteende. Sexualiseringen i scenen ligger i hur han tar sig friheten till hennes kropp även fast hon säger nej, vilket i tabellen står som sexuellt ofredande. Även genom sättet han förväntar sig hennes samtycke eftersom hon har varit snäll och behagande mot honom.

För att höja sitt betyg planerar Cher att göra läraren Mr. Hall lycklig först. Hennes idé är att han borde bli glad av att ha en kvinna i sitt liv, så Cher ska fixa ihop honom med Miss Geist, en annan lärare på skolan. Enda problemet är att Miss Geist inte klär sig så smickrande enligt henne, vilket Cher tillsammans med Dionne fixar enkelt genom att ta av henne koftan och rättar till hennes kläder. De skickar även ett anonymt kärleksbrev till Miss Geist så att hon ska veta om att hon har en beundrare, vilket automatiskt gör att hon blir mer medveten om hur hon ser ut. Den andra läraren, Mr. Hall, förändras inte alls, det viktigaste verkar vara att kvinnan är snygg för honom. Det enda vi ser honom göra för utseendet är att kamma sitt hår en gång på lektionstid. Även om scenariot handlar om en äldre kvinna så visas det ur tjejernas perspektiv, som anser att det är en självklarhet att kvinnan ska ändra på sig för att passa mannens ideal. Detta faller under teorin om stereotyper då det är stereotypiskt att just kvinnans värde ligger i hennes utseende och att hon ska anpassas utifrån mannens ideal (Ellemers, 2018, s. 278).

Redan första ögonblicket som Tai introduceras till klassen så talas det om hur hon ser ut. Cher och Dionne kommer fram till att de måste hjälpa henne och att Tai kan vara deras projekt, vilket är objektifiering då de antyder att hon är något istället för någon. Cher och Dionne får Tai att känna sig välkommen och förklarar att de vill vara hennes kompisar. Redan vid lunchrasten samma dag övertygar de Tai om en transformation av hennes utseende. Transformationen består av ett nytt sätt att sminka sig, klä sig och bete sig. Dagen efter så vänder alla killar på skolgården blicken efter Tai vilket bekräftar vilken skillnad tjejer får i bemötande av sin omgivning beroende på om de anses vara attraktiva eller inte. Dagen innan fick hon negativa kommentarer om att hon klädde sig som en bonde, idag säger Cher åt henne att hon kan få vilken kille hon vill. Tai är först intresserad av Travis, en kille som hänger med vad de kallar för det "flummiga gänget". Cher och Dionne säger åt henne att ingen tjej med självrespekt skulle dejta någon av dem.

Filmens karaktärer pratar ganska mycket om sex, genom både kortare kommentarer och längre konversationer. När Tai får veta att Cher och Dionne är oskulder blir hon chockad, som om det är konstigt att vara när man är 15 år. Tai använder det senare negativt mot Cher där hon säger att hon inte borde ta råd från en oskuld som inte kan köra bil. När Dionne sen förlorar sin oskuld börjar Cher också vilja ha en pojkvän. Hon känner sig utanför när de andra pratar om det i skolan i kombination med att Tai nu har blivit populärast och inte har tid att hänga med henne. Dionne pratar under lunchen om att G-punkten inte är en myt och frågar Tai om hon någonsin haft sex i vatten. Då Cher som oskuld inte kan berätta sin ståndpunkt på detta ämne flyttas fokus tillbaka på Tai varje gång Cher försöker medverka i konversationen.

Ibland används även antydanden kring sex, kommentarer som är mer subtila eller som indirekt kan tolkas sexuellt. I samma idrotts scen som tidigare så säger en tjej att hennes plastikkirurg inte vill att hon deltar i några aktiviteter som kan innebära att bollar flyger mot hennes ansikte, varpå Dionne kommenterar "There goes your social life" och flera skrattar. Kommentaren kan antyda att hon vanligen deltar i sexuell aktivitet där bollar betyder testiklar. En annan antydning är när Cher och Christian inte kan slita blickarna från varandra och läraren avbryter med att säga "It's time for your oral" till Cher. Det är inte med flit från läraren då han syftar på muntlig presentation, men då samma ord används för oralsex ser både Christian och Cher chockade ut. Detta är en indirekt sexualisering speciellt när en vuxen man säger det till unga Cher.

Mycket från omgivningen i filmen syftar på hur tjejernas värde till stor del ligger i utseendet och deras förmåga att attrahera andra. När Christian inte är intresserad av Cher förklarar Murray, Dionnes pojkvän, att det är för att han är gay, inte för att hon är ful eller klär sig dåligt. Mot slutet av filmen när Cher insett att hon är kär i sin styvbror Josh, pratar hon med sin pappa om hur hon ska göra om hon gillar någon som gillar någon annan. Pappan förklarar då att killen är en idiot om han inte vill ha henne, just för att hon är den vackraste tjejen i Beverly Hills. Hon förklarar även att hon inte känner sig bra nog varpå pappan tröstar med att hon tar hand om alla, ser till att han äter rätt och att han inte har sett någon vara så omhändertagande sedan hennes mamma gick bort. Under konversationen lägger pappan värde i både Chers utseende och hennes förmåga att ta hand om alla och hushållet, han bekräftar därmed hennes funktion av stand-in wife som författaren Karlyn talar om (2011, s. 83).

Mot slutet berättar Josh att han gillar Cher, vilket publiken har kunnat gissa då han vid flera tillfällen verkat iaktta henne med beundran eller sett på Christian med avund. Det uppmärksammades även när han frågade pappan om han tänkte låta Cher gå ut i en kort klänning eller när han erbjöd sig hålla koll på henne under en fest. Efter att en av pappans kollegor sagt åt Cher att hon är värdelös så tröstar Josh henne. Han berättar hur hon är vacker, ung och populär varpå hon blir väldigt smickrad. Hon medger att hon bryr sig om honom väldigt mycket och han svarar genom att kyssa henne. Konversationen bekräftar hur viktigt utseende och popularitet anses vara för att en kille ska bli intresserad. Det budskapet förändras inte under filmens gång.

6. Jämförande diskussion

Analysens huvudkategorier av sexualisering samspelar för ett gemensamt syfte i både *Mean Girls* och *Clueless*, detta hur karaktärerna uppnår popularitet, attraktivitet och blir åtråvärda för män. Filmerna är riktade mot unga kvinnor men visualiserar ständigt sexualisering genom den manliga blicken för att visa hur tjejer bör bete sig och se ut. Båda filmer behandlar karaktärsutvecklingar där tjejer går från okända till populära genom att ändra på kläder, utseende och beteende. Den här förändringen av karaktärerna medför popularitet, killars intresse samt en förändring i hur omgivningen beter sig mot dem. Omgivningens förändrade beteende har både positiva och negativa aspekter, dels blir de bemötta med mer respekt av många men de får också utstå mer sexuella kommentarer, blickar och ofredanden. Den ökade

populariteten leder i sin tur till att kvinnorna börjar bete sig negativt mot människor på grund av att de blir egocentriska och arroganta, omgivningen accepterar detta beteende då de ändå har en beundran för dem.

Båda filmerna slutar med att huvudpersonerna kommer till insikt att det är bättre att vara sanna mot sig själva istället för att vara populära och arroganta. Så karaktärerna medger ändå att inte allt handlar om att vara snygg och populär. Problematiken med denna typ av film, där det finns sexualisering som tydligt förmedlar budskapet om att attraktivitet innebär värde, är att den "negativa" bilden av tjejerna visas genom majoriteten av filmen. Sedan mot slutet kommer karaktärerna till insikt och avlägsnar sig från det toxiska beteendet i endast några få minuter av filmerna, allt det negativa hinner därför inte vägas upp av budskapet mot slutet. Karaktärerna i *Mean Girls* klär sig också mindre blottande efter insikten, vilket på nytt bekräftar sambandet mellan popularitet och sexualisering. Samma avveckling sker dock inte i *Clueless*, Tai återgår aldrig till hur hon klädde sig innan trots insikten om att populariteten gjort henne elak. Filmerna framför en glamoriserad bild av de populära tjejernas stereotyp vilket många unga åskådare sedan strävar efter att uppnå och glömmen den "rätta" moralen i det bortglömda slutet av filmen.

Ett motargument till undersökningen är att all sexualisering inte nödvändigtvis är negativ. Kvinnor ska kunna sexualisera sig själva och äga sina egna kroppar utan att bli dömda av samhället. Så sexualiseringen som används av kvinnliga karaktärer för att bli självsäkra är ett motargument till uppsatsens resultat. Inte heller behöver listans alla punkter alltid innebära sexualisering, kvinnor ska exempelvis kunna ha korta kjolar på sig utan att ses som sexobjekt. Vi har ändå valt att ha korta kjolar som en punkt på listan för att filmerna ofta använder det i kombination med annan sexualisering, vilket gör att de blottade benen bidrar ännu mer till sexualiseringen av karaktärerna. Att vara smal eller ha stora bröst är helt naturligt och behöver inte sexualiseras, däremot kan dessa aspekter sexualiseras genom sättet utseenden favoriseras som mer attraktiva än andra.

Filmerna är komedier så en del av sexualiseringen är för komiskt syfte, vilket märks av bland annat genom sexuella antydanden eller sättet som "The Plastics" förlöjligas och porträtteras som korkade. Även om sexualisering används i komiskt syfte anser vi att det kan ha negativ inverkan. Det kan också vara svårt att tyda vad som används som skämt och vad som används helt och hållet för att ge popularitet åt karaktärerna. Dessutom bygger komedifilmer till stor

del på igenkänning hos publiken vilket innebär att sexualiseringen och budskapen är något som publiken ska kunna relatera till. Att då använda sexualisering och ofredanden som komik kan istället ses som ett sätt att normalisera att sådant händer i verkligheten, särskilt när det inte problematiseras.

Båda filmerna använder kläder som skulle anses mer passande på äldre kvinnor än på 15-åringar, som Oppliger (2008, s. 15) berättar kan detta tvinga tjejer att växa upp i förtid genom kraven som sätts på dem. Det finns ett tydligt mönster av de kläder som används i filmerna då de består av korta kjolar, högklackat, små linnen och push-up BH. Dessa kläder exponerar mycket hud och betonar tjejernas kurvor vilket gör att de är tydligt sexualiserande.

Karaktärerna förväntas inte följa klädkoderna om de inte har vad som anses vara rätt utseende för det. Den enda större tjejen på idrottslektionen i *Clueless* är heltäckt i kläder jämfört med de smala klasskompisarna som visar hud och form. När Regina går upp i vikt så börjar även hon täcka sig i mer kläder samtidigt som hon blir utstött och får negativa kommentarer, trots att hon fortfarande ser smal ut. Sexualiseringen här ligger i hur kroppstyper ses på och hur smala kroppstyper bör visas upp medan större bör täckas, som om du varken kan vara attraktiv eller populär om du inte är smal. Det är även sexualisering då de unga karaktärerna värdesätts utifrån hur attraktiva deras kroppar anses vara. Karaktärer pratar om hur man ska äta för att gå ner i vikt för att vara snygg och kommer med negativa kommentarer kring att vara tjock, vilket kan leda till psykiska problem hos tittare som påverkas då de känner att de inte kan nå skönhetsidealen.

De kvinnliga karaktärerna i båda filmerna visar ständigt beteenden riktade åt män och för att behaga dem. Både Cher, Tai och Cady ändrar sina beteenden för att bli åtråvärda för män i deras omgivning. Detta sänder ut budskapet till målgruppen att de bör värdesätta mäns åsikter över sin egen. Det ligger en subtil sexism bakom dessa beteenden där kvinnor lär sig att behandla män utifrån patriarkala ideal. Mycket av beteendet är inte medvetet sexualiserande utan bygger på teoretiska stereotyper om hur en kvinna bör vara för att behaga män (Ellemers, 2018, s. 278). Till viss del används däremot sexualiserande beteende med flit av karaktärerna för att få sin vilja igenom, de unga tjejerna kan då ses som *femme fatale* där de sexualiserar sig själva för att få vad de vill från killar. Samtidigt som tjejernas vilja ofta handlar om att övertyga killarna att de är tillräckligt bra för romantiska eller intima relationer.

Omgivningen visar en skillnad i hur tjejerna blir bemötta när de anses vara attraktiva eller inte. När karaktärerna klär sig bättre, ändrar beteende och lägger mer tid på utseende så återspeglas detta i bemötandet av andra. Killar porträtteras i båda filmer som om de är berättigade till tjejers kroppar, dels genom oönskade kommentarer och dels genom sexuella trakasserier. Aldrig leder detta till någon större konsekvens för killarna, vilket signalerar att det ändå är okej att bete sig dåligt och sexualisera tjejerna. Som Mairead Moloney och Lisa Pelehach (2013, s. 120) skriver om så påverkar en sådan framställning interpersonella förhållanden i verkligheten, då unga tjejer och killar lär sig av sexualiseringen hur könen förväntas förhålla sig till varandra. Tjejerna lär sig också att deras värde kommer från deras sexuella dragningskraft eller potential, vilket medför en press att vara attraktiva och sexualisera sig själva.

För att besvara frågeställningen om karaktärsutveckling så finns en tydlig skillnad i hur sexualiseringen förändras utifrån den, främst genom sättet karaktärerna klär sig.

Karaktärsutvecklingen innebär i filmerna att bli populära genom attraktivitet och för att uppnå detta anpassar sig Cady i *Mean Girls* och Tai i *Clueless* så att de visar mer kurvor och hud, Cher gör samma sak när hon vill fånga en killes intresse. Situationerna förmedlar att du behöver sexualisera dig själv genom att visa upp din kropp för att bli omtyckt och attrahera killar. Detta tydliggörs även när Cadys popularitet avtar och hon återgår till mindre blottande kläder, liknande dem hon hade på sig innan omvandlingen. Sexualiseringen visualiseras både genom kamerarörelser och även hur omgivningen ser på dem, genom blickar och sexuella kommentarer. Karaktärsutvecklingen medför även en sexualisering i beteendet hos både Cady och Tai, dels börjar de sexualisera sig själva genom att fokusera mer på fysiska attribut och dels genom att de anpassar sina beteenden och personligheter för att bli åtråvärda av män.

Filmerna skiljer sig ändå åt i problematiseringen av sexualiseringen som karaktärerna utsätts för. I *Mean Girls* problematiseras inte sexualiseringen alls vilket visar på en undermedveten acceptans från filmen. Varken när de kvinnliga karaktärerna blir sexuellt trakasserade eller genom sättet de sexualiserar sig själva på så finns aldrig någonting som förmedlar att detta är något negativt. Männen som kommer med sexistiska och trakasserande uttalanden riktade mot kvinnor straffas aldrig och kvinnorna som utsätts nämner det sällan som något dåligt. I *Clueless* finns däremot en viss problematisering av de ämnen som tacklas under filmens gång. Bland annat genom att Cher uttrycker sin ovilja mot sexuella akter eller att hon tydligt avslår män som trakasserar henne. Problematiseringen av dessa ämnen är bra, då det visar att

kvinnan i frågan tillåts ha en åsikt om det som sägs och görs mot henne. Även om *Clueless* problematiserar mäns beteenden mot kvinnor ett fåtal gånger så finns det sexualisering i filmen som inte alls problematiseras, exempelvis Chers roll som stand-in-wife eller sättet karaktärer sexualiserar sig själva för mäns uppmärksamhet.

Tjejevärlden som den tidigare forskningen av Karlyn (2011 s. 79) diskuterar är något som åskådliggörs i båda filmerna då de handlar om unga kvinnor i just den tiden i sina liv. Tiden då de utforskar sig själva som personer och sin sexualitet på vägen till vuxenlivet. I dessa filmer ser publiken hur karaktärerna förstår och utmanar den sociala uppbyggnaden för kvinnor. De är medvetna om den makt de kan besitta över män genom att styra sin sexualitet. Speciellt i *Mean Girls* visualiseras även den typiska ilskan hos tjejer i *Girl World* som kan ses som tabu. Framst i dessa filmer återspeglas den underliggande patriarkala ideologin som sexualiserar och förringar unga tjejer. Denna ideologi lär unga tjejer att tänka utifrån ett *mirror psyche* och anpassa sig utifrån den manliga blicken för att män ska vara nöjda med dem, något som syns tydligt i båda filmexemplen (Tseelon, 1995, s.14).

Då dessa filmer är marknadsförda mot unga tjejer är det förvånansvärt mycket manliga undertoner. Filmerna innehåller tillsammans samtliga av de sexualiserande faktorer som listats upp i tabellen. Att dessa filmer sexualiserar dem unga kvinnliga karaktärerna är inte något som görs för att den kvinnliga publiken ska åtrå dem, utan något som görs för att de ska anpassa sig till de patriarkala ideologier samhället är uppbyggt på. Dessa filmer kan ha påverkan på unga tjejer när de lär ut att det är viktigt att vara åtråvärda av män och prioritera bort sin egen bekvämlighet. Det lär även ut till den kvinnliga publiken att de ständigt befinner sig under ett mikroskop av den manliga blicken, de kan även få uppfattningen att deras värde till stor del ligger i mäns åsikter om dem.

7. Slutsats

Denna uppsats har undersökt hur sexualisering av kvinnor skildras i *Mean Girls* och *Clueless* samt hur sexualiseringen förändras i takt med karaktärsutvecklingar. Syftet med undersökningen var att analysera sexualiseringen av unga kvinnor i två populära tonårsfilmer, för att finna hur den används även i film riktade mot unga tjejer. Sammanfattningsvis så finns mycket sexualisering i dessa två tonårsfilmer utifrån aspekterna kläder, utseende, beteende och omgivning. I både *Mean Girls* och *Clueless* riktas sexualisering mot kvinnliga karaktärer

som förfogar över popularitet och anses vara attraktiva. Den visuella sexualiseringen sker tydligast av de populära tjejerna, då sexualiseringen framstår som ett krav för popularitet. När en karaktär genomgår en utveckling och blir populär ses hon som åtråvärd och blir ett lustobjekt genom den manliga blicken vilket leder till en ökad sexualisering. Dock så sexualiseras alla kvinnliga huvudroller i båda filmerna även om det är subtilt genom på sättet de pratar, rör sig, ser ut och uppfattas av andra. Genom analysarbetet har vi fått en ny medvetenhet om i vilken grad unga kvinnor sexualiseras i de två filmerna och i vilken utsträckning handlingen cirkulerar kring män, trots att filmerna riktar sig mot tjejer och presenterar kvinnliga huvudroller.

Uppsatsen kan inte svara för om sexualiseringen förekommer likadant i alla filmer från samma genre eller årtal. För att säga hur sexualiseringen ser ut i tonårsfilmer från denna tid hade undersökningen behövt tillämpas på fler filmer för att uppnå ett säkrare och bredare resultat, dock var detta inte möjligt inom tidsramen för undersökningen. Resultatet hade blivit annorlunda om andra huvudkategorier av sexualisering användes, exempelvis om analysen fokuserade enbart på kläder eller använt andra perspektiv eller utgångspunkter om vad sexualisering innebär. Resultatet hade också blivit annorlunda om syftet var att undersöka hur sexualiseringen används utifrån ett komiskt perspektiv. För att forska vidare inom detta ämne kan teorin om den manliga blicken appliceras på andra filmer inom olika genrer, hur ser exempelvis sexualiseringen av kvinnor ut i skräckfilmer? Fortsatt forskning kan handla om sexualiseringen av män i de två filmer som analyserats, för att se hur den manliga blicken tillämpats på de manliga karaktärerna, eller om den kvinnliga blicken uppenbaras genom filmerna.

Referenser

Choi, D. & DeLong, M. (2019). Defining Female Self Sexualization for the Twenty-First Century. *Sexuality & Culture* 23, 1350–1371 (2019). <https://doi.org/10.1007/s12119-019-09617-3>

Ellemers, N. (2018). Gender stereotypes. *Annual review of psychology*, 69, 275-298.

Grace Lee, A. & Kranc, L. Hearst Magazine Media. (23 mars 202) *The Best Teen Movies of All Time to Relive Your Youth*. Esquire.

<https://www.esquire.com/entertainment/movies/g31947048/best-teen-movies-of-all-time/>

Gray, B. IMDbPro. (3 maj 2004). '*Mean Girls*' Surprisingly Nice \$24.4M Weekend. Box Office Mojo. https://www.boxofficemojo.com/article/ed3396666372/?ref =bo_at_a

Horton, L. Filmhounds. (5 februari 2021). *How Clueless Went From Sleeper Hit to Cult Classic*. <https://filmhounds.co.uk/2021/02/how-clueless-went-from-sleeper-hit-to-cult-classic/>

Karlynn, K. R. (2011). *Unruly Girls, Unrepentant Mothers: Redefining Feminism on Screen*. University of Texas Press.

McDade-Montez, E., Wallander, J. & Cameron, L. (2016). Sexualization in U.S. Latina and White Girls' Preferred Children's Television Programs. *Sex Roles* 77, 1–15 .

<https://doi.org/10.1007/s11199-016-0692-0>

Metacritic. (2009). *Mean Girls*. <https://www.metacritic.com/movie/mean-girls>

Moloney, M. E., & Pelehach, L. (2014). “You’re Not Good Enough” Teaching Undergraduate Students about the Sexualization of Girls and Women. *Teaching Sociology*, 42:2, 119-129.

Mulvey, L. (1998). *Visual Pleasure and Narrative Cinema*. L. Goodman & J. Gay (red.). *The Routledge Reader in Gender and Performance*.(s. 270-274). Taylor & Francis Group.

Mulvey, L., Steorn, P., Andersson, B. (2013). Visuell lust och narrativ film. *Tidskrift för genusvetenskap*, 34:4, 46-67. DOI: 10.55870/tgv.v34i4.3355

Oliver, K. (2017). The male gaze is more relevant, and more dangerous, than ever, *New Review of Film and Television Studies*, 15:4, 451-455, DOI: [10.1080/17400309.2017.1377937](https://doi.org/10.1080/17400309.2017.1377937)

Olson, R. M. & García-Moreno, C. (2017). Virginity testing: a systematic review. *Reproductive health*, 14:1, 1-10.

Oppliger, P. A. (2008). *Girls gone skank: The sexualization of girls in American culture*. McFarland.

Smith, F. (2017). *Rethinking the Hollywood Teen Movie: Gender, Genre and Identity*. Edinburgh University Press.

Tasker, Y. (1998). *Working girls : Gender and sexuality in popular cinema*. Taylor & Francis Group.

Tseelon, E. (1995). *The Masque of Femininity: The Presentation of Woman in Everyday Life*. Sage Publications. London.